

csaknem minden költő a nép istentelen életvitelében látja, ezért a megoldást a bűnbánat és a megtérés jelenti.

Az eltiport ország gyakran megszemélyesítve jelenik meg, mint például Kisvárdai Szokoli Mihály *Epigrammájában*:

Végül a bús Pannónia már-már összeesőben
Még ezt kéri tehát töletek, íme a szóm:
Felséges szomszéd, könyörülj, hisz a láng közeleg már
Hozzád, s jó ha okulsz Pannoniánk bajain.
Szomszéd háza ha ég, igyekezz, te is oltsd a lángot,
Hogyha te azt akarod, épületed legyen ép.

A könyv utolsó negyedét a querela továbbélésének kutatása tölti ki a magyar verselésben. A *Querela és rímtoposz* című tanulmány felmutatja a siralmas énekek elemeinek beépülését a költői művekbe a XVIII. századon át egészen Kölcsey Ferenc Hymnusáig.

A Kossuth Lajos Tudományegyetem Magyar Irodalomtörténeti Intézetének tudós professzora nemzeti irodalmunk egyik feltáratlan területét tette hozzáférhetővé az adott időszakot kutató elmék számára. Ugyanakkor a Mohács utáni panaszirodalmunkat behelyezte e műfaj európai termésének gazdag tárházába, részletesen bemutatva a német reformáció hatását irodalmunk tárgyalt pázmájára.

Balogh Béla

A kolozsvári Farkas utcai templom címerei

Entz Géza és Kovács András tanulmányaival.

Balassi Könyvkiadó, Budapest – Polis Könyvkiadó, Kolozsvár 1995. 94 lap.

Míg az erdélyi református templomokban csak mutatóban láthatunk egy-egy nemesi, illetve halotti címet, addig a Farkas utcai templom hátsapadainak tábláját, valamint oldalfalainak síkját hasonló címerek egész sora ékesíti. E történelmi emlékek között egyaránt találunk 17. századi selyemre hímezett munkákat, 19. századi ötvösremekeket, de egyszerű nyomdai termékek is helyet kaptak közöttük, főként a múlt század végéről, illetve századunk elejéről.

Két értékes tanulmány, két címerfelsorolás, valamint a Farkas utcai templomban elhelyezett címereket bemutató képanyag teszi értékessé és vonzóvá e művészettörténeti albumot.

Az első tanulmány szerzője Entz Géza. A Református Szemlében jelent meg 1948-ban, ugyanakkor különnyomatban is. Tartalmazza a templom építéstörténetét, valamint formájának és berendezésének aprólékos leírását. Kimaradt a korábbi tanulmányból a templomban látható halotti címerek jegyzéke, nyilván a szerkesztői szándék miatt: a címerek jelenlegi állagáról e könyv adjon számot.

Kovács András kortárs művészettörténész a templom címereinek előállításáról, rendeltetéséről írt feltáró tanulmányt, eredeti beszámolókat és forrásokat idézve (Apor Péter, Retteg György). Adatokat találunk arra nézve is, hogy miként állt össze a jelenlegi Farkas utcai gyűjtemény. Az eligazodást szemléletes vázlat segíti, úgyhogy a könyv olvasója könnyűszerrel talál rá arra a címerre, mely a leginkább érdekli.

A Szabó Tamás fotóművész által készített fényképanyag nagyon sikeresen és vonzó módon mutatja be egyházunk messze földön páratlan halotti címergyűjteményét. (Mire e sorok megjelennek, a címereket bemutató kötet második kiadása is napvilágot lát.)

Balogh Béla

Benedek Elek: Magyarok története

Alföldi Nyomda Rt., 211 lap.

„Historia magister vitae est” – köszöntötte egykori tanárunk osztályunkat az első történelemórán. Hetedik osztályosok lévén az általánosban, mindenkit meglepett a latin nyelv használata, hisz Vergílius és Cicero nyelvét már nem tanították az iskolákban. A történelemórák érdekesek voltak: A tanár úr hatalmas és elragadó lendülettel tartotta előadásait, melyek mindegyike valóságos élményt jelentett számunkra. Sokat és jól tanított, de irgalmatlan szigorúsággal meg is követelte az anyag tudását. Volt,